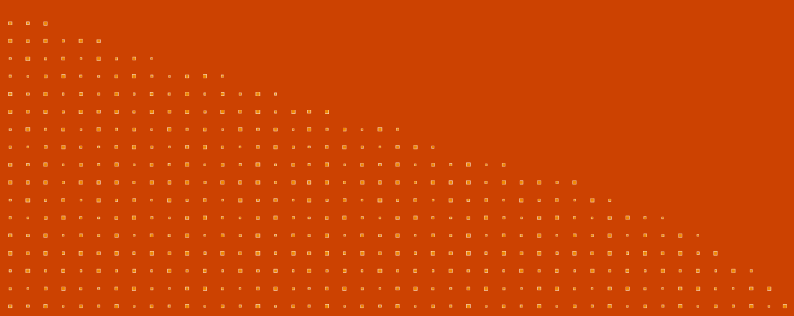

Bilaga 2: Beräkningsunderlag till Pensionsmyndighetens remissvar på DS 2025:24

Utdelningsbart överskott i
inkomstpensionssystemet

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Beräkningsunderlag 2 till Pensionsmyndighetens remissvar på DS 2025:24	1
Simuleringar mot jämviktslägen för inkomstpensionen	3
Buffertfondens utveckling	3
Utvecklingen av inkomstpensionen	4
Utdelningsfaktorns utveckling	5
Pensionsskuldens utveckling	6

Simuleringar mot jämviktslägen för inkomstpensionen

Överskottsutdelning i inkomstpensionssystemet medför att systemets parametrar gradvis kommer att förändras. Betänkandets förslag leder till att systemet rör sig från ett nuläge mot en stationär lösning med givna relationer mellan pensionsskuld, avgiftstillgång och buffertfondens storlek. Hur det jämviktsläget ser ut beror på vilka antaganden som görs i analysen. I denna bilaga redovisas resultat för tre uppsättningar avkastningsantaganden med benämningarna basscenario, optimistiskt scenario och pessimistiskt scenario.

Tabell 1 Antaganden i Pensionsmyndighetens beräkning av nuläge till stationär framtida pensionsnivå

	Basscenario	Optimistiskt scenario	Pessimistiskt scenario
Real avkastning	3,25 procent	5,5 procent	1 procent
Reallöneökningstakt	1,8 procent	2 procent	1 procent

Resultat redovisas för utdelningsgränserna 1,1 och 1,15 i båda scenarierna, samt för de utdelningsgränser som innebär att jämviktsläget för scenariot innebär att inkomstpensionssystemet blir fullt fonderat. Beräkningarna görs under antagande om oförändrad demografi. Det innebär att befolkningsstorleken, och omsättningstiden som har satts till 30 år, är oförändrade genom simuleringen. Resultaten ska därför inte betraktas som en prognos. Vidare simuleras inte stokastik vilket innebär att värdena i Tabell 1 representerar utfallet varje enskilt år. Simuleringarna visar en renodlad effekt av överskottsutdelning, allt annat lika.

Buffertfondens utveckling

Pensionsmyndigheten har utifrån beskrivna antaganden beräknat hur olika gränser för utdelning påverkar buffertfondens storlek på sikt. Buffertfondens storlek är i realiteten mycket volatil, men när stokastiken inte är modellerad förändras den i långsam takt. I Tabell 2 uttrycks buffertfondens stationära nivå som andel av avgiftstillgången. Buffertfondens storlek 2024 var drygt 19 procent av avgiftstillgången. Tabell 2 visar att denna andel ungefär förblir oförändrad med balanstalsgränsen 1,15 i basscenario, medan bufferten fortsätter att stiga i det optimistiska scenariot. Med utdelningsgränsen 1,1 minskar bufferten i basscenario, men stiger i det optimistiska scenariot. I det pessimistiska scenariot minskar buffertfondens storlek till 10 respektive 15 procent av avgiftstillgången vid utdelningsgränserna 1,1 och 1,15.

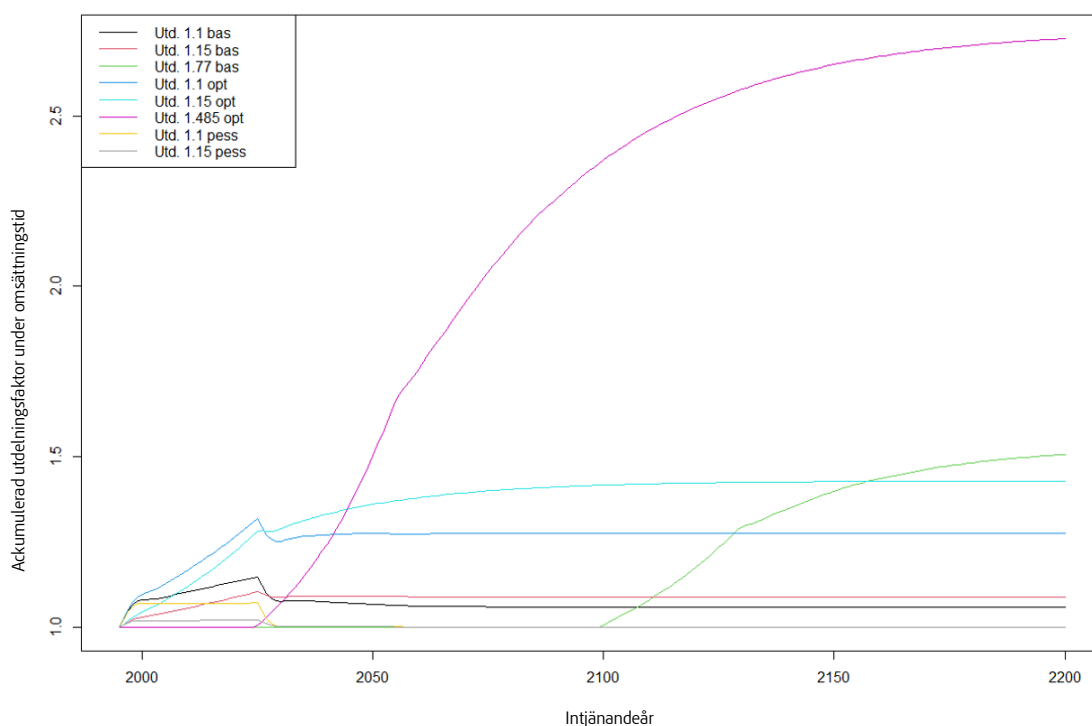
Tabell 2 Buffertfondens jämviktsnivå på lång sikt som andel av avgiftstillgången

	Basscenario	Optimistiskt scenario	Pessimistiskt scenario
Utdelningsgräns 1,1	0,14	0,27	0,10
Utdelningsgräns 1,15	0,21	0,42	0,15
Fullt fonderad	1,24	1,70	-

Utvecklingen av inkomstpensionen

Pensionsmyndighetens beräkningar utifrån ingångsvärdena i Tabell 1 visar att dagens överskott i inkomstpensionssystemet kan finansiera pensioner som varaktigt är 10 procent högre än de löneindexerade nivåerna. Detta gäller under antagandet att reallöneökningstakten är 1,8 procent och att den reala avkastningen i buffertfonden är 3,25 procent. En utdelningsgräns som sätts till det senaste balanstalet, som är 1,17, ger ingen utdelning av befintligt överskott, men de följande utdelningarna finansierar 10 procent högre inkomstpensioner än den löneindexerade nivån. Gränserna 1,15 och 1,10 medför omedelbar utdelning av befintligt överskott under tre år efter systemets införande, men de följande utdelningarna kan då endast finansiera 9 respektive 6 procent högre inkomstpensioner än den löneindexerade nivån. Figur 1 nedan illustrerar hur mycket värdet av pensionsrätter som intjänats ett givet intjänandeår ökar av överskottsutdelning, dvs. värdeutvecklingen utöver inkomstindexering/följsamhetsindexering.

Figur 1 Sammanlagd överskottsutdelning under en omsättningstid som funktion av intjänandeår

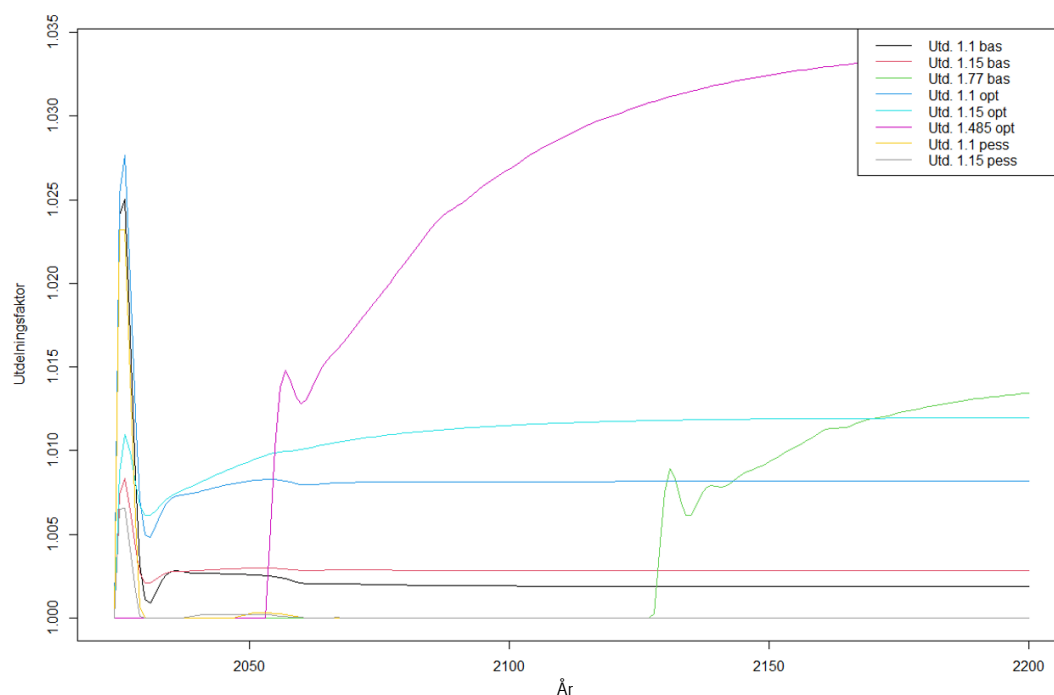

Figur 1 visar att en högre utdelningsgräns kommer ge en större skillnad i pensionsnivåer mellan olika generationer de kommande 100 åren men att pensionen på sikt kommer bli högre än vid en lägre utdelningsgräns. Notera att inkomstpensionerna i det optimistiska scenariot nästan är 300 procent högre i ett helt fonderat system jämfört med ett löneindexerat system. Förklaringen är skillnaden mellan 5,5 procents avkastning och 2,0 procents löneindexering under 30 år med ränta-på-ränta-effekt. Ett helt fonderat inkomstpensionssystem innebär dock mer eller mindre att inkomstpensionen övergår till en obligatorisk premiepension, det vill säga ett helt annorlunda pensionssystem.

Utdelningsfaktorns utveckling

En central parameter i betänkandets förslag är den så kallade utdelningsfaktorn. Figuren nedan visar hur utdelningsfaktorn utvecklas år för år utifrån olika utdelningsbara gränser. I jämviktsnivån stannar utdelningsfaktorn på 1,002 vid en utdelningsbar gräns på 1,1000 och 1,003 vid en utdelningsbar gräns på 1,1500. Figur 2 nedan ger en god bild över utdelningsmekanismens karakteristik.

Figur 2 Utdelningsfaktor som funktion av år

När utdelningsgränsen sätts till ett balanstal som är lägre än rådande balanstal, sker stora utdelningar under ett fåtal år. Därefter stabiliserar sig utdelningarna på en låg nivå. Det innebär att den varaktiga avkastningen i buffertfonden växlas mot omedelbar utdelning till dagens pensionärer och pensionssparande.

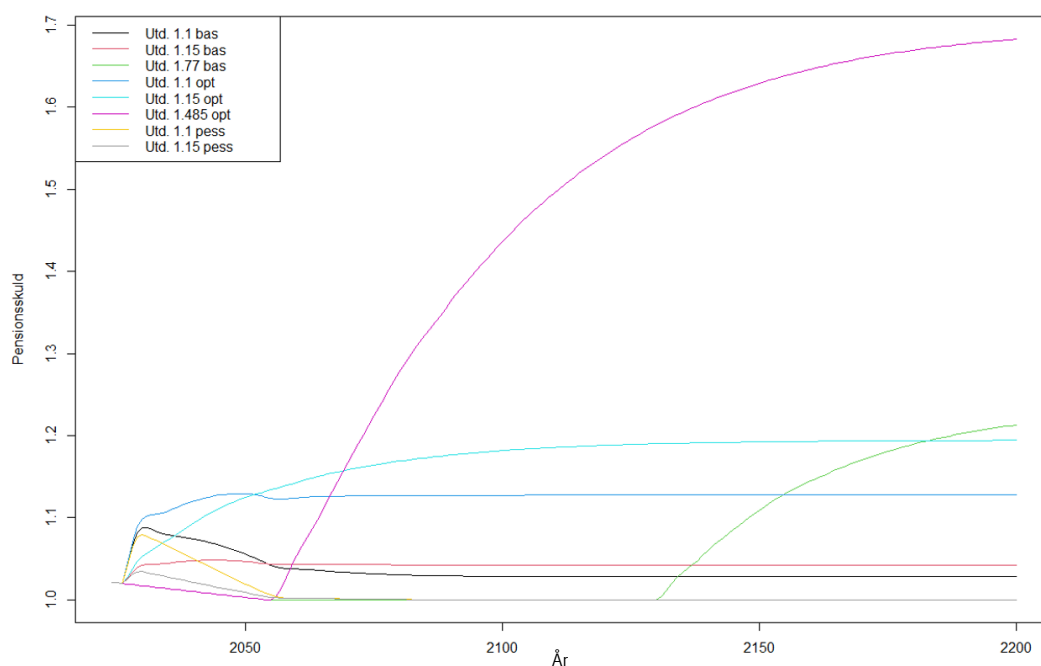
När utdelningsgränsen sätts till ett balanstal som är högre än rådande balanstal, sker inga utdelningar alls fram till att balanstalet når utdelningsgränsen. Därefter

stabiliserar sig utdelningarna på en hög nivå. Det innebär att utdelning i närtid växlas mot större varaktig avkastning.

Pensionsskuldens utveckling

I ett system där pensionsskulden endast löneindexeras är den över tid lika stor som avgiftstillgången. Men från att överskottsutdelning påbörjas växer pensionsskulden till en jämviktsnivå som är större än avgiftstillgången. Hur pensionsskulden utvecklas år för år givet samma icke stokastiska antagandena som tidigare använts i Pensionsmyndighetens analyser redovisas i Figur 3 nedan.

Figur 3 Pensionsskuldens utveckling per år

En utdelningsgräns som är lägre än rådande balanstal leder till snabb skulduppbyggnad de första åren efter systemets införande, varefter pensionsskulden långsamt rör sig mot den stationära nivån.

En utdelningsgräns som är högre än rådande balanstal leder i denna jämviktsberäkning till att pensionsskulden först minskar och återgår till det teoretiska värdet 1,00. När balanstalet sedan successivt ökar och vi når 1,485 i det optimistiska scenariot, respektive 1,77 i basscenariot stiger sedan pensionsskulden år för år tills jämviktsnivån nås.